

Regeringens proposition

1980/81:47

om ändring i konsumentförsäkringslagen (1980:38);

beslutad den 23 oktober 1980.

Regeringen föreslår riksdagen att anta det förslag som har tagits upp i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

THORBJÖRN FÄLLDIN

HÅKAN WINBERG

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås en ändring av reglerna i 28 § konsumentförsäkringslagen om påföljden av att en tilläggspremie inte betalas i rätt tid.

Lagändringen avses träda i kraft samtidigt med konsumentförsäkringslagen i övrigt, dvs. den 1 januari 1981.

**Förslag till
Lag om ändring i konsumentförsäkringslagen (1980:38)**

Härigenom föreskrivs att 28 § konsumentförsäkringslagen (1980:38) skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

28 §

Om en tilläggspremie som är en följd av att försäkringens omfattning har utökats under försäkringstiden inte betalas i rätt tid, får försäkringsbolaget med tillämpning av 25 § säga upp försäkringen i den del den har utökats.

Om en annan tilläggspremie inte betalas i rätt tid, får försäkringsbolaget räkna om försäkringstiden för den ändrade försäkringen med hänsyn till den premie som har betalats. Sedan en skriftlig underrättelse om en sådan omräkning av försäkringstiden har avsänts till försäkringstagaren, gäller försäkringen under den kortare tid som följer av omräkningen, dock minst under fjorton dagar efter det att underrättelsen har avsänts.

Om en tilläggspremie inte betalas i rätt tid, får försäkringsbolaget räkna om försäkringstiden för den ändrade försäkringen med hänsyn till den premie som har betalats. Sedan en skriftlig underrättelse om en sådan omräkning av försäkringstiden har avsänts till försäkringstagaren, gäller försäkringen under den kortare tid som följer av omräkningen, dock minst under fjorton dagar efter det att underrättelsen har avsänts.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1981.

JUSTITIEDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1980-10-23

Närvarande: statsministern Fälldin, ordförande, och statsråden Ullsten, Bohman, Friggebo, Mogård, Dahlgren, Åsling, Söder, Krönmark, Burenstam Linder, Johansson, Wirtén, Holm, Andersson, Boo, Winberg, Adelson, Danell, Petri

Föredragande: statsrådet Winberg

Proposition om ändring i konsumentförsäkringslagen (1980:38)

Föredraganden

Konsumentförsäkringslagen (1980:38), som antogs av riksdagen hösten 1979 och träder i kraft den 1 januari 1981, innehåller regler om bl. a. betalningen av premier för en konsumentförsäkring. I 28 § finns bestämmelser om påföljden när en tilläggspremie inte betalas i rätt tid. I fall då tilläggspremien är en följd av att försäkringens omfattning har utökats under försäkringstiden med ett nytt försäkringsmoment får försäkringsbolaget enligt första stycket säga upp försäkringen i den del den har utökats, varvid en uppsägningstid på 14 dagar skall iakttas. I andra fall, t. ex. då försäkringsbeloppet har ändrats under försäkringstiden, får försäkringsbolaget enligt andra stycket räkna om försäkringstiden för den ändrade försäkringen med hänsyn till den premie som har betalats. Den kortare försäkringstiden gäller dock först sedan minst 14 dagar har förflutit sedan försäkringsbolaget avsände en underrättelse till försäkringstagaren om omräkningen.

Skillnaden mellan påföljderna i dessa fall är alltså att försäkringen i det första fallet fortsätter att gälla under hela den avtalade försäkringstiden men med den omfattning som ursprungligen bestämts, medan försäkringen i det andra fallet fortsätter att gälla enligt sitt ändrade innehåll men under en kortare försäkringstid än som ursprungligen avtalats.

I skrivelse den 29 maj 1980 till justitiedepartementet har Svenska försäkringsbolags riksförbund hemställt att 28 § konsumentförsäkringslagen ändras så att påföljden för underlåtenhet att betala en tilläggspremie i samtliga fall blir den som f. n. regleras i paragrafens andra stycke. I skrivelse den 2 juni 1980 till justitiedepartementet har Folksam anslutit sig till

riksförbundets hemställan.

Till stöd för sin framställning har riksförbundet anfört:

Under det intensiva arbete som sedan snart ett år pågått inom branschen med en anpassning av bolagens villkor och rutiner till konsumentförsäkringslagen har bolagen alltmer stadigt kommit fram till övertygelsen att reglerna i 28 § inte är lämpliga. En kund som uttryckligen begär en utökning av sin försäkring måste i allmänhet antas mena allvar med sin begäran. Det är då angeläget att söka se till att han också får detta skydd. Huvudregeln bör därför för samtliga fall av dröjsmål med betalning av tilläggspremier vara den i andra stycket angivna, dvs. att det begärda skyddet kvarstår men under en förkortad tid.

I jämförelse härmed måste en rätt till uppsägning av en del av skyddet generellt sett anses vara en mer drastisk påföljd. Försäkringsbolagen har inte något intresse av att tillgripa en sådan åtgärd i andra fall än när det i det enskilda fallet uttrönts att det överensstämmer med försäkringstagarens önskan. För sådana fall krävs knappast någon lagregel om rätt till uppsägning. En huvudregel enligt nuvarande andra stycket skulle vara tillräcklig.

Härtill kommer att reglerna om tilläggspremier i tillämpningen medför administrativa komplikationer och kostnadsfördringar, särskilt på bilsidan.

Vid obetald tilläggspremie skall olika påföljder tillämpas, beroende på om tilläggspremien avser ökad omfattning (uppsägning av utökningen) eller annan ändring (avkortning av försäkringstiden). Bolagen måste alltså i varje enskilt fall utreda vad tilläggspremien är föranledd av. Vid en kombination av orsaker måste båda påföljderna tillämpas.

Kombinationer av olika ändringstyper är mycket vanliga, särskilt i bilförsäkring. Vid bilbyte är det t. ex. ofta fråga om både omfattningsökning och höjd premieklass, varvid båda ändringarna ger tilläggspremier. Ovanliga är heller inte kombinationer med både tilläggspremie och premietillgodohavande, t. ex. då man ökar omfattningen vid byte till en bil som har lägre premieklass. Med den stora ändringsvolymen som vi har i bilförsäkring är det vanligt att två eller flera ändringar av en försäkring görs i tät följd eller att ändring görs strax före en förfallodag. Då uppkommer den komplikationen att man samtidigt har att hantera flera premiekrav av olika karaktär. Allt detta gör att det krävs enkla och standardiserade rutiner för att inte försvåra bolagens administration och information till kunderna.

De ekonomiska effekterna av nuvarande lagutformning är svåra att i förväg mer exakt ange. Vissa överväganden som gjorts inom bilförsäkring leder dock fram till följande uppskattningar. Merkostnader för ökad manuell hantering torde årligen uppgå till minst 1 Mkr för bilförsäkringsbolagen. Kostnader av engångskaraktär för omläggning av datasystemen kan uppskattas till åtminstone 1 Mkr. Härtill skall läggas merkostnader för övriga konsumentförsäkringar, vilka dock gissningsvis kan vara mindre än för bilförsäkring.

För egen del kan jag instämma i vad riksförbundet har anfört om att det, när en tilläggspremie inte betalas i rätt tid, i allmänhet måste anses vara en mindre ingripande påföljd för försäkringstagaren att försäkringstiden förkortas än att försäkringen sägs upp i den del den har utökats. Och om försäkringstagaren i något fall skulle föredra en uppsägning framför en

förkortning av försäkringstiden torde försäkringsbolagen, som också riksförbundet har nämnt, vara beredda att tillmötesgå ett sådant önskemål. Det kan även förutsättas att försäkringstagaren kommer att informeras om detta i fall då bolaget överväger att tillgripa en påföljd för hans underlåtenhet att betala tilläggspremien i rätt tid. Från konsumentskyddssynpunkt möter därför inte något hinder mot den ändring av 28 § konsumentförsäkringslagen som riksförbundet och Folksam har begärt. Med hänsyn till detta och då paragrafen i sin nuvarande utformning synes kunna medföra en del administrativt besvär för försäkringsbolagen förordar jag att denna ändring genomförs. Ändringen bör träda i kraft samtidigt med lagen i övrigt, alltså den 1 januari 1981.

Denna lagstiftningsfråga är enligt min mening av sådan beskaffenhet att lagrådets hörande skulle sakna betydelse.

Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

att anta ett inom justitiedepartementet upprättat förslag till lag om ändring i konsumentförsäkringslagen (1980:38).

Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta det förslag som föredraganden har lagt fram.

